

עמל תורה

נמשיך לראות פירושים מדברי גדולי הדורות על הפסוק 'בחוקתי תלכו' והביאור שהמדרש נותן לפסוק זה – שתהיו עמלים בתורה.

אור החיים

"אם בחקתי תלכו וגו' בתורת כהנים אמרו וזה לשונם: "יכול אלו המצות, כשהוא אומר ואת מצותי וגו', הרי המצות אמורות, מה אני מקיים אם בחקתי להיות עמלים תורה" עד כאן.

וטעם שקרא הכתוב עמל התורה חוקה, לצד שיש בה מצוה אפילו ללמוד דברים שלמדם פעמיים וגו' והם ידועים אצלו, כי חפץ ה' בעסק התורה חוקה חקק, ותמצא שאמרו ז"ל (קהלת רבה ג, י) כי לטעם שילמוד האדם תורה בחשק תמיד גזרה חכמתו יתברך שיהיה האדם לומד ושוכח".

ר' צדוק הכהן מלובלין

(פרי צדיק פרשת תרומה)

"אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה והעמל הוא שיוחקו הדברי תורה בלב שעל שם זה נקרא חוקתי".

שפת אמת

(פרשת בחקותי)

"שתהיו עמלים בתורה שלא להיות כוונת הלימוד לידע ולהשיג. רק כדי שיוכל להתבטל אליו כראוי. ולרצות תמיד לבא למה שאינו משיג. וזה היגיעה תמיד בתורה להתבטל הדעת אל שלמעלה מהשגה. ועל ידי זה משיג יותר כדי להתבטל יותר זהו עמל בתורה כנזכר לעיל".

הרב משה פיינשטיין

(שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן עא)

"וחזינן מהקרא (רואים מהפסוק) דהשם יתברך רוצה שנהיה עמלים בתורה ובמצות, ואין לדמות קיום מצוה שבא בקלות כמי שנזדמן לו אתרוג וקנאו בלא טורח למי שטרח להשיג אתרוג וכדומה בכל מצוה ומצוה. ולכן גם בלמוד עם התלמידים אם עמל ביותר הוא חיוב ומצוה דיליה (שלו) ואף שמצד התשלומין לא היה לו לעמול כל כך. אבל מצד חיוב דידיה (שלו) להשם יתברך אחרי שקבל עליו המשרה, מחוייב הוא לעמול כפי יכולתו באמת. וידוע עובדא דר' פרידא (המעשה של ר' פרידא – אחד האמוראים) שעמל להסביר ארבע מאות זימני (פעמים) לתלמיד אחד ולא חס על זמנו ועל טרחתו וקבל שכר היותר גדול שהוא גם על שלא נתייאש. וזה תלוי הרבה במדת הסבלנות שכל מורה צריך להשתדל על עצמו במדה זו ביותר".